

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.3.2.2024

Leszek Krzyżanowski
Prezes Zarządu Przedsiębiorstwa Gospodarki
Komunalnej Sp. z o.o.
ul. Wolności 4 c, 11-610 Pozezdrze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/070 – Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządów i rad nadzorczych spółek komunalnych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Spółka z.o.o w Pozezdrzu (dalej: Spółka)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Krzyżanowski – Prezes Zarządu Spółki od 1 listopada 2020 r. (dalej: Prezes). Wcześniej Prezesem Zarządu do 31 października 2020 r. był Zbigniew Cherek (dalej: były Prezes).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządu. 2. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków rady nadzorczej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018 - 2023, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie, jeśli miały wpływ na kontrolowaną działalność.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Rafał Dmytrenko, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LOL/19/2024 z 22 stycznia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie nieprzestrzeganie w okresie objętym kontrolą niektórych uregulowań dotyczących ustalania wysokości wynagrodzenia Prezesa Zarządu oraz członków Rady Nadzorczej Spółki.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Nieprawidłowo naliczano i w konsekwencji wypłacano wynagrodzenie stałe osobom pełniącym ww. funkcje. W latach 2018 (styczeń) - 2020 (październik) byłemu Prezesowi Spółki naliczono i wypłacono wynagrodzenie miesięczne w wysokości nieuwzględniającej przepisów ustaw o budżetach ³ , na podstawie których podstawa wymiaru określona w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami ⁴ była zamrożona na poziomie obowiązującym w 2017 r. W konsekwencji wynagrodzenie to zostało zawyżone łącznie o 40 156,21 zł. W wyniku nieprzestrzegania ww. ograniczeń byłemu Prezesowi wypłacono w 2020 r. odprawę zawyżoną o 5494,40 zł. Zgodnie z umową wynagrodzenie zmienne oblicza się na podstawie wynagrodzenia stałego. Ponieważ wynagrodzenie stałe za 2018 r. było zawyżone, to wynagrodzenie zmienne w wysokości 13 614,83 r. w 2019 r. wypłacono w kwocie zawyżonej o kwotę 2001,18 zł. Nieprzestrzeganie ograniczeń wynikających z ww. ustaw o budżetach ⁵ skutkowało także naliczeniem oraz wypłaceniem w

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Art. 28 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2018 (Dz. U. poz. 2371, ze zm.), art. 22 ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2019 (Dz. U. poz. 2435, ze zm.), art. 31 ustawy z dnia 13 lutego 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2020 (Dz. U. poz. 278).

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1907, ze zm.

⁵ Art. 15 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach

latach 2018-2023 członkom Rady Nadzorczej Spółki wynagrodzeń zawyżonych o łączną kwotę 41 701,94 zł. Stwierdzono także, że w przypadku jednego z celów zarządczych na 2018 r. nie określono obiektywnych i mierzalnych kryteriów umożliwiających weryfikację jego wykonania, a w umowach o zarządzanie zawartych z członkami zarządu Spółki, brak było zapisów ograniczających prawo do odprawy w sytuacji rezygnacji z pełnienia ww. funkcji.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków zarządu

Opis stanu faktycznego

1.1 Spółka w okresie objętym kontrolą osiągnęła następujące parametry ekonomiczne:

- aktywa w wysokości 287 308 zł w 2018 r., 622 845 zł w 2019 r., 747 181 zł w 2020 r., 840 128 zł w 2021 r., 1 162 395 zł w 2022 r. oraz 1 322 427 zł w 2023 r.
- obrót roczny netto ze sprzedaży w Spółce wyniósł 1 564 638 zł w 2018 r., 1 632 740 zł w 2019 r., 2 080 532 zł w 2020 r., 2 580 903 zł w 2021 r., 2 808 244 zł w 2022 r. oraz 2 932 170 zł w 2023 r.
- średnioroczne zatrudnienie w Spółce wynosiło: 11 w 2018 r., 13 w 2019 r., 13 w 2020 r., 14 w 2021 r., 16 w 2022 r. oraz 16 w 2023 r.

Ponieważ w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych Spółka spełniła, ze względu na osiągnięty roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych (niższy niż równowartość w złotych 2 milionów euro), kryteria określone w art. 4 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (zwaną dalej: ustawą o wynagrodzeniach w spółkach), w związku z czym część stałą wynagrodzenia członka Zarządu Spółki należało ustalić w wysokości od jednokrotności do trzykrotności podstawy wymiaru w rozumieniu art. 1 ust. 3 pkt 11 ww. ustawy.

(akta kontroli str.3-10)

W okresie od 13 grudnia 2017 r. do 31 października 2020 r. w skład Zarządu Spółki wchodził były Prezes, który został odwołany uchwałą Rady Nadzorczej z 9 lipca 2020 r. W dniu 17 października 2020 r. uchwałą Rady Nadzorczej powołano Prezesa, który zaczął sprawować tę funkcję od 1 listopada 2020 r.

(akta kontroli str.11-14)

W okresie objętym kontrolą Zgromadzenie Wspólników (ZW lub NZW) podejmowało uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń członków zarządu, w których określało zasady kształtowania wynagrodzenia stałego członków Zarządu Spółki.

W ww. okresie NZW Spółki podjęło następujące uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzenia stałego Prezesów Zarządu - nr 4/2017 z 14 grudnia 2017 r., nr 10/VII/2020 z 29 czerwca 2020 r., nr 5/2020 z 26 listopada 2020 r., nr 4/X/2021 z 27 października 2021 r., nr 1/III/2022 z 1 marca 2022 r.

służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. poz. 2445, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. poz. 2666, ze zm.)

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

(akta kontroli str.3-10)

W ww. uchwałach ustalono, że wynagrodzenie całkowite miało się składać z części stałej, stanowiącej wynagrodzenie miesięczne podstawowe oraz części zmiennej, tj. wynagrodzenia uzupełniającego. Wynagrodzenie stałe członka zarządu wynosiło od 1,4 do 1,9 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (Prezes GUS). W uchwałach ustalono, że wynagrodzenie stałe miało być waloryzowane w razie zmiany wysokości podstawy wymiaru. Wynagrodzenie stałe miało być automatycznie waloryzowane (zmniejszane lub zwiększane) ze skutkiem wstecznym od 1 stycznia roku, w którym miała miejsce ta zmiana, w terminie jednego miesiąca od dnia ogłoszenia. Upoważniono również Radę Nadzorczą do określania treści umowy z Członkiem Zarządu na warunkach określonych w ustawie o wynagrodzeniach w spółkach oraz z postanowieniami zawartymi w przedmiotowej uchwale.

(akta kontroli str.3-10)

Zapisy uchwały NZW z 14 grudnia 2017 r. w sprawie ustalenia zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu określały wynagrodzenie stałe Członka Zarządu bez podania kwoty na poziomie 1,9 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa GUS - mieściły się w przedziale od jednokrotności do trzykrotności przeciętnego ww. miesięcznego wynagrodzenia brutto określonym również w przedmiotowej uchwale. Mnożnik ten obowiązywał do 1 października 2020 r., kiedy jego wysokość została zmniejszona do poziomu 1,4 na podstawie uchwały Zwyczajnego Walnego ZW z 29 czerwca 2020 r. (mnożnik obowiązywał do dnia podjęcia kolejnej uchwały wprowadzającej kwotowe wynagrodzenie Prezesa w dniu 26 listopada 2020 r.).

(akta kontroli str.3-10)

W okresie objętym kontrolą Spółka zawarła umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania z dwiema osobami mającymi pełnić funkcję Prezesa Zarządu. Pierwsza umowa z 13 lutego 2018 r. wskazywała termin rozpoczęcia świadczenia usług przez zarządzającego na 13 grudnia 2017 r. W przypadku następnej umowy z 30 listopada 2020 r. termin świadczenia usług przez Prezesa Zarządu określono na 1 listopada 2020 r. W umowie z 2018 r. ustalono wynagrodzenie stałe byłego Prezesa Zarządu w wysokości brutto równej 1,9 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku. W przypadku umowy z 2020 r. zawarto zapis, że Prezesowi Zarządu przysługiwało wynagrodzenie stałe w wysokości 7500 zł brutto miesięcznie (kwota ta była zmieniana w późniejszych uchwałach NZW- do 9865 zł w 2021 r., 11 000 zł w 2022 r., w obu przypadkach umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania były aneksowane odpowiednio w dniach 14 grudnia 2021 r. i 3 czerwca 2022 r. Wymiar wynagrodzeń z ww. umów był zgodny z treścią uchwał w sprawie wynagrodzeń. Treść ww. umów o zarządzanie była określana w formie uchwał Rady Nadzorczej z 13 lutego 2018 r. i 29 czerwca 2020 r.

(akta kontroli str.11-12,15-72)

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły w Spółce przypadki podwyższenia wynagrodzenia stałego Członka Zarządu w wyniku zmiany uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń w sytuacji pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej Spółki. Spółka w latach 2018 - 2020 ponosiła straty netto odpowiednio w wysokości 362 895,82 zł, 393 017,49 zł i 14 525,64 zł, a w latach 2021 - 2022 wykazała zysk netto w wysokości 74 298,29 zł i 39 060,87 zł.

Części stałe wynagrodzenia członków zarządu Spółki zostały naliczone i wypłacone zgodnie z zasadami określonymi w uchwałach w sprawie wynagrodzeń oraz postanowieniami umowy o zarządzanie. Byłemu Prezesowi naliczono i wypłacono stałe wynagrodzenie w kwocie:

- 4978,21 zł w styczniu i 9005,07 zł w okresie od lutego do grudnia 2018 r. (łącznie 104 033,98zł),
- 9005,07 zł w styczniu i 9635,37 zł w okresie od lutego do grudnia 2019 r. (łącznie 114 994,14 zł),
- 9635,37 zł w styczniu i 10 198,65 zł w okresie od lutego do października 2020 r. (łącznie 111 621,87 zł).

Przy ustalaniu wynagrodzeń w wyżej wymienionych latach Spółka uwzględniła trzy inne obwieszczenia Prezesa GUS wydane w okresie 2018 - 2020, tj. odpowiednio:

- obwieszczenie z 17 stycznia 2018 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2017 r. określonego na kwotę 4739,51 zł,
- obwieszczenie z 18 stycznia 2019 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2018 r. określone na kwotę 5071,25 zł,
- obwieszczenie z 21 stycznia 2020 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2019 r. określone na kwotę 5367,71 zł.

W latach 2018 (styczeń) – 2020 (październik) byłemu Prezesowi Spółki naliczono i wypłacono wynagrodzenie miesięczne w wysokości nieuwzględniającej przepisów ustaw o budżecie (opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

Prezes otrzymywał wynagrodzenie na podstawie tzw. kontraktu menedżerskiego, w wysokości:

- 7500 zł w listopadzie i grudniu 2020 r. (łącznie 15000 zł) - uchwała NZW nr 2/XI/2020 z dnia 26 listopada 2020 r.,
- 7500 zł w okresie od stycznia do października 2021 r.; w listopadzie 2021 wypłacono kwotę 12 230 zł uwzględniającą wyrównanie za październik, oraz za grudzień 9865 zł na podstawie uchwały nr 14/X/2021 NZW z dnia 27 października 2021 r. (łącznie 97 095 zł),
- 9865 zł od stycznia do maja 2022 r., 11 000 zł od czerwca do grudnia 2022 r. oraz wyrównanie wypłacone w czerwcu za okres od stycznia do maja w kwocie 5675 zł zgodnie uchwałą nr 1/III/2022 NZW z 1 marca 2022 r. (łącznie 132 000 zł),
- 11 000 zł od stycznia do sierpnia 2023 r. oraz wrzesień 2566,67 (z uwagi na zasiłek chorobowy wypłacany przez ZUS), październik, listopad po 11 000 zł oraz grudzień 4766,67 zł (z uwagi na zasiłek chorobowy wypłacany przez ZUS).

(akta kontroli str.74-223,251-256)

1.2 W latach objętych kontrolą wynagrodzenie zmienne wypłacono Prezesom Spółki za rok 2018 w wysokości 13 614,83 zł, za rok 2021 w wysokości 14 564,25 zł i za rok 2022 w wysokości 19 629,75 zł. W uchwale NZW z 14 grudnia 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu zawarto zapisy stanowiące, że:

- Wynagrodzenie zmienne powinno być uzależnione od poziomu realizacji celów zarządczych i nie mogło przekraczać 30% wynagrodzenia stałego uzyskanego w poprzednim roku obrotowym.

- Wynagrodzenie to przysługiwało każdemu Członkowi Zarządu po spełnieniu celów zarządczych oraz po zatwierdzeniu sprawozdania zarządu z działalności Spółki oraz sprawozdania finansowego za ubiegły rok obrotowy i udzieleniu Prezesowi absolutorium z wykonania przez niego obowiązków przez ZW.
- Rada Nadzorcza została upoważniona do uszczegóławiania celów zarządczych, a także określenia wag dla tych celów oraz obiektywnych i mierzalnych kryteriów (wskaźników) ich realizacji i rozliczania.

Rada Nadzorcza podejmowała uchwały w sprawie uszczegóławiania celów zarządczych oraz kryteriów (wskaźników) ich realizacji i rozliczania⁷. W każdej z tych uchwał:

- definiowano cel zarządczy, poziom referencyjny oraz wagę danego celu,
- zawarto wymóg, że cel był w pełni wykonany, gdy osiągnął co najmniej wartość referencyjną,
- podano wzór obliczania poziomu wynagrodzenia zmiennego,
- uwarunkowano wypłacenie wynagrodzenia zmiennego od realizacji celów zarządczych.

Rada Nadzorcza każdorazowo podejmowała uchwały w przedmiocie wykonania celów zarządczych przez Spółkę. Wynagrodzenie zmienne naliczone i wypłacone zostało w odniesieniu następujących celów zarządczych:

- W przypadku wypłaconego wynagrodzenia zmiennego za 2018 r. takich celów jak „Utworzenie pogotowia wod-kan” (waga-0,1), „Sprawność realizacji zadań statutowych Spółki (w tym zadań publicznych) wg. oceny rady nadzorczej” (waga-0,3), które zostały ocenione przez Radę Nadzorczą jako wykonane. W sprawozdaniu zarządu z realizacji uchwały Nr 3/III/2018 r. podano, że sprawność realizacji zadań statutowych spółki została opisana w Sprawozdaniu zarządu Spółki z jej działalności za okres 12 grudnia 2017 – 31 grudnia 2018 r. Nie określono jednak w uchwale Rady Nadzorczej kryteriów umożliwiających dokonanie rzetelnej weryfikacji wykonania założonego celu (opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

Natomiast cele „Osiągnięcie wyniku finansowego netto na poziomie co najmniej 50 000 zł” (waga-0,3), „Obniżenie poziomu kosztów energii elektrycznej netto w stosunku do 2017 r., przy osiągnięciu dodatniego wyniku finansowego” (waga-0,1), „Remont zewnętrznego budynku stacji uzdatniania wody w Pozezdrzu” (waga-0,2) zostały ocenione przez Radę Nadzorczą jako niewykonane.

Rada Nadzorcza po dokonaniu analizy sprawozdania zarządu z realizacji uchwały nr 3/III/2018 z 13 marca 2018 r. w sprawie uszczegółowienia celów zarządczych, określenia wag dla celów zarządczych oraz kryteriów/wskaźników ich realizacji i rozliczenia, przyznała wynagrodzenie zmienne za rok obrotowy 2018 r. Suma wag wszystkich celów przewidziana uchwałą wynosiła 1. Suma wag zrealizowanych celów wyniosła 0,4 – parametr ten był bazą do obliczenia wysokości wynagrodzenia zmiennego, tj. kwoty 13 614,83 zł. Zgodnie z umową wynagrodzenie zmienne oblicza się na podstawie wynagrodzenia stałego. Zatem, jeśli wynagrodzenie stałe za 2018 r. było zawyżone to w konsekwencji zawyżone zostało wynagrodzenie zmienne wypłacone w 2019 r. Wynagrodzenie to w wysokości 13 614,83 zł zostało zawyżone o kwotę 2001,18 zł (w tym wynikające z niestosowania ustaw budżetowych 2001,18 zł).

- W przypadku wypłaconego wynagrodzenia zmiennego za 2021 r. - „Zminimalizowanie strat na wodzie w obrębie Harsz” (waga 0,2), „Utrzymanie sytuacji finansowej Spółki na poziomie nie gorszym niż w roku 2020” (waga 0,3), „Rozszerzenie przedmiotu działalności Spółki o nowe kierunki pozyskania

⁷ Uchwały Rady Nadzorczej Nr 3/III/2018, Nr 1/III/2019, Nr 8/2021, Nr 6/2022.

dotatkowych źródeł finansowych” (waga-0,5). Wszystkie cele zostały ocenione przez Radę Nadzorczą jako wykonane. W sprawozdaniu z wykonania celów zarządczych za 2021 r. wskazano m.in., że:

- działalność Spółki rozszerzono o projektowanie instalacji wodno-kanalizacyjnej i kosztorysowanie instalacji wod-kan (przyłącza, sieci),
 - straty na wodzie w obrębie Harsz zostały zmniejszone o 31,82%,
 - w roku 2021 uzyskano zysk netto w wysokości 74 298,29 zł w porównaniu do straty netto w wysokości 14 525,64 zł w 2020 r.
- W przypadku wypłaconego wynagrodzenia zmiennego za 2022 r. realizacji takich celów jak „Utrzymanie wyniku finansowego Spółki na poziomie dodatnim” (waga 0,2), „Złożenie co najmniej jednego wniosku o środki zewnętrzne w formie dotacji lub kredytu nisko oprocentowanego na realizację zadań inwestycyjnych” (waga 0,2), „Rozszerzenie przedmiotu działalności Spółki o nowe kierunki, pozyskanie dodatkowych źródeł finansowych” (waga 0,5), „Działania służące dobremu wizerunkowi Spółki, w szczególności informowanie mieszkańców gminy o zrealizowanych przez Spółkę zadaniach” (waga 0,1). Wszystkie ww. cele Rada Nadzorcza oceniła jako wykonane.

W sprawozdaniu z wykonania celów zarządczych za 2022 r. wskazano m.in., że:

- działalność Spółki została rozszerzona o zarządzanie wspólnotami mieszkaniowymi,
- Spółka za rok 2022 uzyskała dodatni wynik finansowy netto w wysokości 39 060,87 zł,
- Spółka posiadała aktualną stronę internetową i konto Facebook. Na stronach umieszczane były bieżące informacje związane z obsługą klientów, a także informacje o zrealizowanych zadaniach inwestycyjnych,
- Spółka w 2022 r. pozyskała środki z WFOŚiGW na zainstalowanie paneli fotowoltaicznych wraz z klimakonwektorami na budynku biurowym.

(akta kontroli str.3-10,15-72,74,224-248,260-263)

Wynagrodzenie zmienne dla Prezesów Spółki wypłacane było po zatwierdzeniu sprawozdania zarządu z działalności Spółki, sprawozdania finansowego Spółki za ubiegły rok obrotowy oraz po udzieleniu Prezesowi Zarządu absolutorium z wykonania przez niego obowiązków przez zgromadzenie wspólników.

(akta kontroli str.224-248)

W okresie objętym kontrolą Rada Nadzorcza nie zmieniała uchwał w sprawie celów zarządczych na dany rok obrotowy. W okresie tym nie wystąpiły też przypadki zastosowania przez Radę Nadzorczą tzw. „współczynnika korygującego” w zakresie wynagrodzenia zmiennego Członka Zarządu, który nie wynikał z uregulowań uchwały w sprawie wynagrodzeń, a skutkował obniżeniem wynagrodzenia zmiennego.

(akta kontroli str.224-248)

1.3 Uchwałą z 9 lipca 2020 r. Rada Nadzorcza postanowiła odwołać z funkcji byłego Prezesa z dniem 31 października 2020 r. i jednocześnie wypowiedzieć mu umowę o zarządzanie z 13 lutego 2018 r. Spółka w 2020 r. wypłaciła byłemu Prezesowi Spółki odprawę w wysokości 30 595,95 zł. W wyniku nieprzestrzegania wyżej określonych ograniczeń wynikających z zapisów ustaw o budżecie ówczesnemu Prezesowi wypłacono w 2020 r. odprawę zawyżoną o kwotę 5494,40 zł (opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

Umowy o świadczenie usług zarządzania zawarte z dwoma Prezesami zawierały zapisy m.in. o przysługującej Prezesom odprawie w związku z zaprzestaniem

pełnienia funkcji z jakichkolwiek przyczyn innych niż naruszenie podstawowych obowiązków wynikających z zawartej umowy, w wysokości 3-krotności wynagrodzenia stałego pod warunkiem pełnienia przez Zarządzającego przedmiotowej funkcji przez okres co najmniej 12 miesięcy przed rozwiązaniem umowy. Zapisy te wynikały z § 5 ust. 4 uchwały NZW nr 4/2017 z 14 grudnia 2017 r. i w umowach o zarządzanie. Taki sposób sformułowania zapisu dotyczącego odprawy umożliwiał uzyskanie prawa do odprawy także w przypadku rezygnacji z pełnienia ww. funkcji. Nie było to natomiast zgodne z art. 7 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach (opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str.74-223,249-250)

1.4 Prezesi Spółki w umowach zawieranych z Radą Nadzorczą w dniach 13 lutego 2018 r. i 30 listopada 2020 r. mieli udostępnione urządzenia techniczne, tj. telefony komórkowe (bez limitu kosztów połączeń) i komputery przenośne. Prezesom Spółki przyznano limity miesięczne na jazdy lokalne przy wykorzystaniu samochodu własnego (do 500 km miesięczne). W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki sprzedaży mienia spółki ww. Prezesom.

W latach 2018 - 2023 koszty ryczałtów samochodowych jakie poniosła Spółka wyniosły odpowiednio 3385,30 zł w 2018 r., 4638,69 zł w 2019 r., 4907,34 zł w 2020 r., 5014,80 zł w 2021 r., 4596,90 zł w 2022 r. i 5185,31 zł w 2023 r.

(akta kontroli str.15-72,75-223)

1.5 W Spółce w okresie objętym kontrolą - w przypadku poprzedniego Prezesa - w uchwałach zgromadzenia wspólników w sprawie wynagrodzeń oraz w umowie o zarządzanie nie zawarto zapisów o zakazie konkurencji obowiązującym po ustaniu pełnienia funkcji. W umowie o zarządzanie zawartej z Prezesem 30 listopada 2020 r. w § 10 ust. 1 zawarte zostało zobowiązanie – zakaz konkurencji przez 6 miesięcy od ustania pełnionej przez niego funkcji. Z tego tytułu będzie przysługiwać odszkodowanie w wysokości sześciokrotności miesięcznego wynagrodzenia stałego.

(akta kontroli str.3-10,15-72)

1.6. Rada Nadzorcza w umowach o zarządzanie przyznała Prezesom prawo do przerwy w świadczeniu usług w wymiarze 26 dni roboczych z zachowaniem prawa do wynagrodzenia (§ 2 ust. 4 umowy z 13 lutego 2018 r. i § 9 ust. 1 umowy z 30 listopada 2020 r.), co było zgodne z § 4 pkt f uchwały NZW z 14 grudnia 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń. W § 4 ust. 7 umowy z 30 listopada 2020 r. Spółka zobowiązała się ponosić koszty niezbędnych szkoleń, konferencji, innych form nauki pod warunkiem, że ich tematyka miała związek z działalnością gospodarczą Spółki. W okresie objętym kontrolą Prezes nie korzystał z tych świadczeń.

(akta kontroli str.15-72)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Spółki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wynagrodzenie stałe byłemu Prezesom Zarządu Spółki w okresie od stycznia 2018 r. do października 2020 r. było naliczane i wypłacane z naruszeniem § 2 ust. 3 uchwały NZW nr 4/2017 w zw. z przepisami ustaw o budżecie obowiązujących w latach 2018-2020, które zamrażały podstawę wymiaru na poziomie ustalonym dla roku 2017 określając, że stanowi ono przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r.⁸ Skutkowało to zawyżeniem wypłaty wynagrodzenia stałego byłemu Prezesowi Zarządu łącznie o 40 156,21 zł⁹.

⁸ Obwieszczenia Prezesa GUS z 18 stycznia 2017 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale 2016 r. wynoszącego 4403,78 zł.

⁹ w tym w za rok 2018 o 7 253,57 zł, za rok 2019 o 14 587,96 zł i o 18 314,68 zł za rok 2020.

Niestosowanie zapisów ustaw okołobudżetowych wpłynęło także na zawyżenie Prezesowi (pełniącemu tę funkcję do października 2020 r.):

- wynagrodzenia zmiennego za 2018 r. o kwotę 2001,18 zł,
- odprawy wypłaconej w 2020 r. o kwotę 5 494,40 zł¹⁰.

Były Prezes wyjaśnił, że jego wynagrodzenie w myśl § 8 umowy o świadczenie usług w zakresie zarządzania z dnia 13 lutego 2018 r. wyraźnie określało podstawę wymiaru przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez Prezesa GUS. Jego zdaniem w związku z powyższym osoba wykonująca swoje obowiązki na podstawie takiego właśnie kontraktu menadżerskiego nie była już objęta określonymi w ustawie limitem wynagrodzenia.

Pełniąca obowiązki Głównej Księgowej w Spółce od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2022 r. wyjaśniła, że w okresie 2018 - 2020 wynagrodzenia byłego Prezesa Spółki było wypłacane na podstawie uchwały ZW w 2017 r. i ustawy o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz zmianie niektórych ustaw. Poinformowała ona, że nie miała świadomości obowiązku stosowania ustaw okołobudżetowych „zamrażających” wynagrodzenie w powyższym zakresie.

Prezes Spółki wyjaśnił, że wypłata odprawy nastąpiła po uzyskaniu akceptacji ZW oraz Rady Nadzorczej Spółki. Była Główna Księgowa wyjaśniła, że podobnie jak w przypadku naliczenia wynagrodzenia Prezesowi Spółki nie miała świadomości, że ustawa okołobudżetowa zamrażała to wynagrodzenie na poziomie roku 2017 r.

2. W przypadku celu zarządczego na 2018 r. - „Sprawność realizacji zadań statutowych Spółki wg oceny Rady Nadzorczej” ujętego w uchwale RN nr 3/III/2018 z 13 marca 2018 r. nie określono obiektywnych i mierzalnych kryteriów umożliwiających dokonanie rzetelnej weryfikacji wykonania tego celu. Wymóg ten wynikał z art. 4 ust. 8 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, w którym przyjęto m.in., że kryteria realizacji i rozliczania celów zarządczych powinny być określone w sposób obiektywny i mierzalny. Przewodnicząca Rady Nadzorczej Spółki wyjaśniła, że nie pamiętała w jaki sposób zweryfikowano wykonanie tego celu zarządczego i uznano, że został on w pełni osiągnięty.
3. Uchwała NZW nr 4/2017 z 14 grudnia 2017 r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń oraz umowy o zarządzanie w odniesieniu do postanowień dotyczących przesłanek wypłacania odprawy członkom zarządu, nie w pełni zabezpieczały interesy Spółki i nie były spójne z art. 7 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Nie zawierały bowiem zapisu określonego w ww. artykule, że warunkiem otrzymania odprawy jest rozwiązanie albo wypowiedzenie umowy z członkiem zarządu przez Spółkę (w przepisie tym nie przewidziano prawa do odprawy w sytuacji rezygnacji z pełnienia ww. funkcji). Przewodnicząca Rady Nadzorczej wyjaśniła, że z tego co pamiętała, umowa o świadczenie usług zarządzania powieliała zapisy zawarte w uchwale Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki w sprawie ustalenia zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu.

(akta kontroli str.74,257-259,260-263,302-304)

¹⁰ Odprawa, którą Spółka w 2020 r. wypłaciła byłemu Prezesowi w wysokości 30 595,95 zł została zawyżona, bo naliczono ją bez zastosowania art. 31 ustawy okołobudżetowej na rok 2020.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w zbadanym obszarze. Nieprawidłowo naliczono i w konsekwencji wypłacono wynagrodzenie stałe, zmienne oraz odprawę byłemu Prezesowi w wysokości nieuwzględniającej przepisów ustaw ołobudżetowych, gdyż podstawa wymiaru określona w art. 1 ust. 3 pkt 11 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach była zamrożona na poziomie obowiązującym w 2017 r.

OBSZAR

2. Przestrzeganie przepisów o zasadach wynagradzania członków rady nadzorczej

Opis stanu faktycznego

2.1 Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki, zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach, w dniu 14 grudnia 2017 r. podjęło uchwałę nr 5/2017 w sprawie określenia zasad kształtowania wynagrodzeń trzech Członków Rady Nadzorczej. Określono w niej wysokość miesięcznego wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej jako iloczyn przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysków w czwartym kwartale roku poprzedniego ogłoszonego przez Prezesa GUS oraz mnożników – 0,2 dla Przewodniczącego Rady Nadzorczej i 0,15 dla Członka Rady Nadzorczej. Ustalono mnożniki były zgodne z art. 10 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach. Uchwała nie była zmieniana i obowiązywała w latach 2018-2023.

Łączna wartość wypłaconych członkom Rady Nadzorczej wynagrodzeń wyniosła 200 149,94 zł, odpowiednio 28 366,71 zł w 2018 r., 30 427,56 zł w 2019 r., 30 864,38 zł w 2020 r., 33 932,52 zł w 2021 r., 34 759,11 zł w 2022 r., 41 799,66 zł w 2023 r.

Miesięczne wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej wynosiło:

- w 2018 r. od 674,44 zł do 676,44 zł (członkowie RN) i 901,91 zł (Przewodniczący RN);
- w 2019 r. 760,69 zł (członkowie RN), 1014,25 zł (Przewodniczący RN);
- w 2020 r. od 134,19 zł do 805,16 zł (członkowie RN), 1073,54 zł (Przewodniczący RN);
- w 2021 r. 848,31 zł (członkowie RN), 1131,09 zł (Przewodniczący RN);
- w 2022 r. od 667,69 zł do 870,95 zł (członkowie RN), 1244,21 zł (Przewodniczący RN);
- w 2023 r. 1044,88 zł (członkowie RN), 1393,17 zł (Przewodniczący RN).

Nieprzestrzeganie ograniczeń wynikających z ww. ustaw ołobudżetowych¹¹ skutkowało także naliczeniem oraz wypłaceniem w latach 2018-2023 członkom Rady Nadzorczej Spółki wynagrodzeń zawyżonych o łączną kwotę 41 701,94 zł (opisano w sekcji Stwierdzone nieprawidłowości).

Regulamin Rady Nadzorczej zatwierdzony w lutym 2018 r. nie zawierał zapisów dotyczących sposobu naliczania wynagrodzenia w przypadku powołania lub odwołania członka Rady Nadzorczej w trakcie miesiąca lub w przypadku jego nieobecności na posiedzeniu Rady. Gdy kadencje Rady Nadzorczej zaczynały/kończyły się w trakcie miesiąca, to naliczano i wypłacano wynagrodzenia proporcjonalnie za dni kalendarzowe.

(akta kontroli str.3-10,264-279,341-366)

¹¹ Art. 15 ustawy z dnia 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz. U. poz. 2400, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz. U. poz. 2445, ze zm.), art. 11 ustawy z dnia 1 grudnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 (Dz. U. poz. 2666, ze zm.).

W działalności Spółki stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej Spółki w okresie 2018 – 2023 zostało naliczone i wypłacone niezgodnie z § 1 uchwały NZW nr 5/2017 z 14 grudnia 2017 r. w związku z przepisami ustaw o budżecie na lata 2018 - 2023 (odpowiednio art. 28, art. 22, art. 31, art. 15, art. 11). Członkom Rady Nadzorczej w ww. okresie wypłacono wynagrodzenie łącznie o 41 701,94 zł wyższej od kwoty, która powinna być naliczona i wypłacona przy uwzględnieniu przepisów ustaw o budżecie obowiązujących w latach 2018 - 2023.

Prezes Spółki w tej sprawie wyjaśnił, że podmiotem odpowiedzialnym za ustalanie wysokości wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej było ZW, tj. Wójt Gminy Pozezdrze. Były Prezes Spółki wyjaśnił podobnie, że wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej PGK sp. z o.o. w Pozezdru, przyznane Przewodniczącemu Rady Nadzorczej czy też członkom Rady Nadzorczej nie przekraczało wyznaczonego ustawą limitu.

Główna Księgowa w Spółce od 6 czerwca 2022 r. wyjaśniła, że wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej naliczała w kwocie ustalonej przez poprzedniczkę. Określając ich wysokość na rok 2023 zastosowała tę samą metodę i sposób, który był stosowany w Spółce od 2018 r.

Księgowa dodała, że wyliczenia wynagrodzenia Rady Nadzorczej dokonała bazując na wskaźniku określonym przez ZW w uchwale nr 5/2017 oraz art. 1 i 4 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami. Jako podstawę wymiaru określonego w art. 1 ww. ustawy przyjęła wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, tj. ogłoszonego przez Prezesa GUS z dnia 20 stycznia 2023 r. i wynoszącego 6965,84 zł. Wskazała ona, podobnie jak była Główna Księgowa, iż nie miała świadomości, że należało zastosować w tych latach ustawę o budżecie „zamrażającą” wynagrodzenia.

(akta kontroli str.257-264,280-301,305-307,341-366)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze. Wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej Spółki w okresie 2018 - 2023 zostały bowiem wypłacone w zawyżonej wysokości, gdyż naliczając je nie uwzględniono przepisów ustaw o budżecie, ograniczających wysokość tego wynagrodzenia.

IV. Uwagi i wnioski

Uwaga

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że art. 293 § 1 Kodeksu spółek handlowych¹² stanowi, że członek zarządu, rady nadzorczej odpowiada wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem sprzecznym z prawem, lub postanowieniami umowy spółki, chyba że nie ponosi winy. Zaniechaniem sprzecznym z ustawą było niestosowanie przepisów ustaw o budżecie zamrażających podstawę wymiaru na poziomie obowiązującym w 2017 r. przez członków organów Spółki zobowiązanych do ustalenia wysokości wynagrodzeń i ich wypłaty. Z przepisów art. 293 Ksh wynika również, że członkowie zarządu i rady nadzorczej powinni także przy wykonywaniu swoich obowiązków dołożyć staranności wynikającej z zawodowego charakteru swojej działalności. Ponadto według art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym¹³, obowiązkiem osób uczestniczących w zarządzaniu mieniem komunalnym jest zachowanie szczególnej staranności przy wykonywaniu zarządu zgodnie z przeznaczeniem tego mienia i jego

¹² Dz.U. z 2024 r., poz.18 ze zm.

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 609.

ochrona. Należy również dodać, że przepis art. 414 Kodeksu cywilnego¹⁴ dopuszcza zbieg roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia z roszczeniami o naprawienie szkody. W związku z tym, w razie konieczności dochodzenia przed sądem roszczeń wynikających z wypłacania lub pobierania zawyżonych wynagrodzeń, Spółka jako powód co do zasady nie powinna dokonywać wyboru jednego z dwóch ww. reżimów odpowiedzialności pozwanego lub wskazywać wyłącznie jednej podstawy prawnej jego odpowiedzialności. Ograniczając bowiem podstawę faktyczną powództwa wyłączałaby możliwość rozważania przez sąd innej podstawy rozstrzygnięcia¹⁵.

Wnioski W związku z stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnioskuje o:

1. Podjęcie działań zmierzających do odzyskania przez Spółkę wypłaconych w zawyżonej wysokości kwot wynagrodzeń i odprawy byłemu Prezesowi Zarządu oraz wynagrodzeń członków Rady Nadzorczej.
2. Podjęcie działań zmierzających do pełnego dostosowania uchwały w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń oraz umowy o zarządzanie do postanowień art. 7 ustawy o wynagrodzeniach w spółkach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, kwietnia 2024 r.

Kontroler
Rafał Dmytrenko
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor z up.
Piotr Wanic
Wicedyrektor

.....
podpis

¹⁴ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, ze zm.).

¹⁵ Zob. art. 321 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, ze zm.), wyrok SN z 21 października 2009 r. I PK 97/09, Legalis nr 1875565; wyrok SN z 7 listopada 2007 r., II CSK 344/07, Legalis nr 89488.